

WHITEPAPER

Naar een toekomstgerichte zorginfrastructuur in Vlaanderen

Een analyse van trends, uitdagingen en kansen in het Vlaamse zorgbouwlandschap

1

Inleiding

De Vlaamse zorgbouw staat op een kantelpunt. Terwijl de zorgvraag toeneemt door demografische evoluties, blijft de infrastructuur achter door trage processen, complexe regelgeving en financiële beperkingen. Deze whitepaper bundelt inzichten van experts en stakeholders uit het veld en schetst een toekomstvisie voor een duurzame, flexibele en patiëntgerichte zorgomgeving.

2

Typering van het Vlaamse zorgbouwlandschap

De Vlaamse zorgbouw wordt door rondetafeldeelnemers omschreven als:

- **Traag en complex:** Projecten duren vaak tot 20 jaar van concept tot realisatie.
- **Conservatief:** Beperkte innovatie en weinig langetermijnvisie.
- **Belemmerd door regelgeving:** Administratieve lasten en trage besluitvorming remmen vernieuwing en verduurzaming.

3

Financiële en reglementaire druk

- **Financieringsmodel:** Zorginstellingen zijn sterk afhankelijk van VIPA-steun en rigide subsidiestromen.
- **Budgettaire beperkingen:** De bouwkostnorm van €2.500/m² dwingt tot scherpe keuzes tussen comfort, duurzaamheid en haalbaarheid.
- **Regelgeving:** EU-taxonomie, BREEAM en GRESB bepalen steeds meer wat als duurzaam geldt, wat leidt tot meetbare en aantoonbare keuzes.

4

Patiëntgerichte verwachtingen

De infrastructuur moet bijdragen aan het welzijn en herstel van patiënten:

- **Comfort & huiselijkheid:** Warme kamers, privacy en rust zijn essentieel.
- **Hygiëne & veiligheid:** Functionele sanitaire voorzieningen met aandacht voor toegankelijkheid en valpreventie.
- **Welzijn:** Architectuur, licht, akoestiek en inrichting dragen bij aan stressreductie en waardigheid.

5

Zorgverleners en personeel

Door personeelstekorten en hoge werkdruk is infrastructuur die efficiëntie en ergonomie ondersteunt cruciaal:

- Snelle toegang tot sanitaire voorzieningen.
- Ergonomische inrichting ter vermindering van fysieke belasting.
- Functionele indeling voor tijdswinst in zorghandelingen.

6

Technische diensten en beheerders

Vanuit beheerperspectief zijn andere criteria belangrijk:

- **Total Cost of Ownership (TCO):** Levensduurkosten wegen zwaarder dan initiële investeringen.
- **Onderhoudsgemak:** Eenvoudige reiniging, vervanging en upgrade van installaties.
- **Duurzaamheid:** Energie- en waterverbruik drukken op exploitatiebudgetten.
- **Flexibiliteit:** Infrastructuur moet aanpasbaar zijn aan veranderende functies.

7

Architectuur, bouw en duurzaamheid

De bouwsector legt de nadruk op:

- **Circulariteit:** Hergebruik van materialen, modulair bouwen en aanpasbaarheid.
- **Energie & water:** Verlaging van verbruik in lijn met klimaatdoelen (Fit for 55, Green Deal).
- **Embodied carbon:** Aandacht voor materiaalgebonden emissies.
- **Innovatie:** Digitalisering, prefab en as-a-service modellen winnen terrein.

8

Toekomstige trends en vereisten

De zorginfrastructuur van morgen moet:

- Flexibel en aanpasbaar zijn.
- Circulair gebouwd worden met herbruikbare modules.
- Hotelisering integreren: comfort, esthetiek en hospitality.
- Infectiepreventie centraal stellen: contactloze en onderhoudsvriendelijke oplossingen. Demografische druk opvangen: vergrijzing en gezinsverdunning vragen om schaalbare infrastructuur.

9

Conclusie

De Vlaamse zorgbouw staat voor grote uitdagingen, maar ook voor kansen. Door in te zetten op duurzaamheid, flexibiliteit en patiëntgerichtheid kan de sector evolueren naar een toekomstbestendige infrastructuur. Dit vergt samenwerking tussen beleidsmakers, ontwerpers, zorginstellingen en technische diensten, met een gedeelde visie op kwaliteit, efficiëntie en menselijkheid.